

Sydöstra Turkiet

23 april - 4 maj
2011

Stefan Asker, Karlstad

stefan.asker@karlstad.se

och

Anders Boström, Hammarö

anders.bostrom@medins-biologi.se

(rapportförfattare)

Göran Ekström, Väse

tristis@telia.com

(samtliga foton)

Johan Bohlin, Karlstad

Johan.Bohlin@lansstyrelsen.se

Anders Sandström, Kalmar

Anders.Sandstrom@lansstyrelsen.se

Mats Strömberg, Karlstad

matsstromberg57@bredband.net

Flyg: Turkish Airlines, pris 3900 SEK tur och retur.

Bil: Hyrbil genom Economy car. Nio-sitsig VW. Kostnad 7700 SEK för hela perioden.

Mat: Överlag bra mat. Ingen drabbades av magsjuka eller liknande. En del av oss åt allt, andra bara genomstekta rätter.

Boende: Vi hade bara förbokat boende i Demirkazik på Safak Pansion. För övrigt var det inga problem att hitta hotell under aktuell tid.

Litteratur: Fågelguiden (Svensson, Mullarney & Zetterström). Gosneys reseguide över sydöstra Turkiet samt diverse reserapporter utskrivna från internet.

Kartor: Marco Polo 1:800 000 Överlag var det inga större problem att hitta.

Vägar: Överlag av god kvalitet. Den nya trefiliga motorvägen E 90 är avgiftsbelagd och betalsystemet är synnerligen krångligt. Väg 400 är i gott skick och har betydligt fler avfarter än E90. Ska man passera genom Adana bör man nog välja E90 eftersom det tar lång tid med väg 400 på grund av all trafik och alla stoppljus.

Invånare: Vi upplevde Turkiets invånare som mycket vänliga och hjälpsamma. Dock kan de allra flesta ingen engelska eller annat språk alls. Detta gäller både poliser, hotellpersonal och restaurangpersonal. Ett svensk-turkiskt lexikon rekommenderas varmt.

Övrigt: Flera reserapporter varnade för lösgående hundar. Vi hade inget problem med detta. Vallhundarna var mycket stora och skräckinjagande, men varnade alltid med åskdånande skall när man kom för nära.

Tempo: Vi höll ett högt tempo under dagarna. Som regel levde vi på vatten och bröd (ibland t.o.m. en banan!) ända tills mörkret inföll. På kvällen åt vi god mat på någon restaurang.

Resrutt:

23 april Flyg Oslo – Istanbul - Adana (övernattnig Airport hotell i Adana)

24 april Cukurovaslätten - Toprakkale (övernattnig Hotell Safin i Osmaniye)

25 april Toprakkale - Durnalik – Birecik (övernattnig Hotell Mirkelam i Birecik)

26 april Birecik (övernattnig Hotell Mirkelam i Birecik)

27 april Birecik - Halfeti (övernattnig Hotell Mirkelam i Birecik)

28 april Durnalik - Isikli (övernattnig Hotell Safin i Osmaniye)

29 april Toprakkale - Kandil Siirt (övernattnig Hotell Arikan i Pozanti)

30 april Kandil Siirt - Demirkazik (övernattnig Safak Pansion i Demirkazik)

1 maj Demirkazik (övernattnig Safak Pansion i Demirkazik)

2 maj Akkaja Barraje (Nidge) - Kandil Siirt - Dörtler - Tarsusdeltat (övernattnig Airport hotell Adana)

3 maj Demircili - Göksu (övernattnig Airport hotell Adana)

4 maj Adana- Istanbul - Oslo

23 april

Efter att ha strålat samman med Anders Sandström i Istanbul, som flög via Köpenhamn, landade vi på kvällen i ett regnigt och lite kylslaget Adana. Hyrbilsföretaget var på plats och bilen, en nästan ny niositsig VW-buss var till stor belåtenhet. Vi kom ganska snabbt iväg till hotellet för övernattnig.

24 april

Efter att hotellpersonalen välvilligt ställt upp med en tidigarelagd frukost gav vi oss iväg ut på den närbelägna Cukurovaslätten. Vi stod inför tio heldagars totalt tunnelseende! Tonen för resan slogs an direkt då alla försök till matstopp under dagtid bannlystes. Vatten, bröd och möjligen en banan, om alla varit snälla, gällde.

Vädret var perfekt denna första förmiddag med sol och ingen vind. Direkt söder om Adana börjar intressanta lokaler. Område ett var grusvägen som följer Seyhanfloden. Den börjar cirka nio kilometer söder om moskéondellen i Adana. Målet var givet - smyrnakungsfiskare. Det visade sig vara lätt att hitta denna vackra och högljudda fågel. Vi såg uppskattningsvis tio olika fåglar på den kilometer vi åkte längs floden. Dessutom eksångare, vassångare, sommargylling, pungmes, streckad prinia och massor av palmduvor innan vi ens hunnit gnugga sömnen ur ögonen, fick oss att inse att vi kommit till ett fantastiskt fågelland!

Nu styrde vår fotograf Göran bilen mot den lilla byn Tuzla längst ner på Cukurovaslätten. Vägen kantades av intressanta fåglar och snart såg vi masktörnskator (cirka 10), kalanderlärkor, korttälärkor, medelhavstenskvättor, ortolansparvar, gulärlor (främst rasen feldegg), fältpiplärkor och en trädnäktergal för att nämna något.

Vid några uppodlade fält nära Tuz Gölü jagade mer än 100 rödvingade vadarsvalor.

Inne i Tuzla svängde vi västerut mot byn Tabaklar och följde därmed Tuz Gölus norra strand. Denna vägsträcka var, speciellt nära byn Tabaklar, intressant. Vi stannade till vid några uppodlade fält där det jagade mer än 100 rödvingade vadarsvalor. Omgivna av dessa trevliga fåglar hittade Mats en aftonfalkhona, Anders S en överflygande gråfiskare och Anders B två stora flockar som sakta var på väg norr ut. Den ena visade sig vara cirka 500 vita pelikaner och den andra cirka 200 bronsibisar. I området runt sjön fanns bland annat ytterligare en gråfiskare, halsbandsflugsnappare, kaveldunsångare, turturduvor, sporrvipor, långnäbbade måsar (100), sandtärnor (15), sex hägerarter, resans enda kungsfiskare samt gott om vadare med svartbent strandpipare som den dominerande arten. Över slätten i norr seglade en ormörn och en ängshök. Långt borta sågs en skarvflock som mest liknade dvärgskarv tyckte vi. Att släppa loss Göran med kameran här var som att släppa en jakthund. Strax blev han till en prick i horisonten...

Mycket nöjda med öppningsförmiddagen skådade vi oss tillbaka upp mot Adana för att sedan följa väg 400 österut mot Osmaniye och stenborgen vid Toprakkale. Trots att det var eftermiddag klättrade vi upp på korsriddarnas gamla borg strategiskt placerad på slätten. Från taken var utsikten milsvidd åt alla håll. Ett perfekt ställe för sträckskådning! Tanken var mest en rekognoseringsstur inför morgondagen. Men i ett allt mer uppklärnade väder började en del fåglar röra sig mot norr. Innan eftermiddagen var till ända hade ormörn, örnvråk, mindre skrikörn, ängshök, brun glada, stäppvråk, aftonfalk, vit pelikan samt vit och svart stork passerat. Tre sommargyllingar kom och landade vackert i en tall. Detta gav förhoppningar inför morgondagen.

Gott sträck vid Toprakkale. Här en av 250 mindre skrikörnar.

En "farligt" ormörnlik adult bivråk vid Toprakkale.

Örnvråk" under våra fötter" vid Toprakkale.

Nöjda med vår första dag i Turkiet letade vi reda på ett hotell i Osmaniye. Eftersom det nu mörknat tilläts alla äntligen äta god turkisk mat med öl av det turkiska märket Efes. Sen somnade vi ovaggade.

25 april

Tidig väckning, ingen frukost på hotellet utan iväg mot Toprakkale. Frukosten inhandlades på ett morgonöppet bageri och avnjöts vid borgen. På väg mot vårt mål noterade vi tre kretsande ormörnar vilket så klart ingav hopp. Eftersom vi var tidigt ute började vi med lite skådning i terrängen runt Toprakkale. Svarthuvade sparvar sjöng lite här och var, en höksångare sågs och några rödhuvade törnskator satt i buskarna. Lite nedslående var att det började duggregna lite lätt. Till vår förvåning började rovfåglar ändå röra sig mot norr. Vi beslöt då att åka upp till borgen trots den tidiga timmen.

Vädret blev allt bättre och det blev en fin sträckförmiddag i den svaga vinden. Fåglarna passerad stundvis både nära och under oss. Inte minst fick vi bra träning på att skilja stäppvråk och örnvråk åt. Summeringen av förmiddagen gav följande: mindre skrikörn (250), ormörn (25), örnvråk (15), dvärgörn (4), smutsgam (2), ängshök (2), stäppvråk (100), bivråk (250), svart stork (167), stubbstjärtseglare (2), alpseglare (10), aftonfalk (1) samt brun glada (3). Strax före lunchtid mattades sträcket och mycket nöjda klättrade vi ner och fortsatte vår resa österut mot Birecik.

Vi passade på att göra ett rekognoseringsstopp vid den fina dalen som börjar vid byn Durnalik. Eftersom det hunnit bli eftermiddag och att ett mycket lätt duggregn tidvis föll klev vi utan större förhoppningar ur diligensen. Durnalik och Isikli låg med i schemat men först på tillbakavägen från Birecik. Stoppet var mer tänkt som ett sätt att få överblick över lokalen. Här hade vi blivit varnade för både stenkastning och bilinbrott. Inget av detta drabbades vi av, varken vid Durnalik eller någon annanstans.

Durnalik visade upp en fin individ- och artrikedom. I direkt anslutning till bilen sågs vitstrupig näktergal, rostsparv, ortolansparv, mästernsångare och östlig sammetshatta. Självklart fortsatte vi en bit upp i dalen och kunde strax lägga till gulgrå sparv, balkanmes,

balkanspett, östlig klippnötväcka samt resans enda oriensångare. Tyvärr var vi väl tidigt ute för både orient- och olivsångare. Ett skyfall fick oss tillbaka mot bilen, en del av oss totalt genomblöta och leriga.

Under sen eftermiddag kom vi fram till Birecik och tog då in på Hotell Mirkelam. Det var inte mörkt än så maten fick vänta trots stora protester. I stället för mat intogs cafét Gulhanes omgivningarna för hitta blek dvärguv. Efter att ha letat ut ett tag kom caféinnehavaren fram och pekade på uven. Vi skrattade åt att han förmodligen väntat för att se vad vi gick för och tänkte sedan "vilka amatörer" innan han gick fram och pekade ut uven. Vi var sedan där ytterligare två kvällar och lärde oss hitta den själva. Vid ett tillfälle sågs två individer. En sågs även jaga insekter inne i trädgården.

Innan det blev alldeles mörkt tog vi en kort rekognoseringstur till våtmarksområdet strax norr om hotellet där irakskriktrastar skulle finnas. Morgontimmarna ger oftast störst utbyte och vi ville ju inte missa skriktrastarna dagen efter genom att vara på fel ställe. En synnerligen välförtjänt middag intogs innan vi summerade dagen med hjälp av god turkisk öl, Efes. Alla utom Mats, som varit i området tidigare, hade vid det här laget fått en drös "lifers".

26 april

Vi följde samma rutiner som vanligt; nämligen tidig frukost i fält (vatten och bröd). Johan tyckte att under nästa resa får det räcka med "trestorkars-tempo". Gryningen var perfekt vid dammarna längs Euftrat norr om vårt hotell med vindstilla och klart väder. Ganska snart upptäcktes fyra irakskriktrastar som höll på med bobygge. En av resans mest eftertraktade arter var hittad. Fåglarna var kanske mer exklusiva än vackra. Under morgontimmarna vid Euftrat noterades bland annat resans första blåkråka, gott om spelande svarta frankoliner, två gråfiskare, ett tiotal oskygga dvärgrördrommar, många vackra tamarisksparvar, överflygande eremitibisar från Ibiscentrat mitt över floden samt en sandtärna. Biätarflockar började nu också sträcka norrut, något som inte vi såg alls de första dagarna. De blev från och med nu allt talrikare under resan.

Irakskriktrast i färd med bobygge vid dammarna norr om hotell Mirkelam.

Tecafét Gulhanes egen specialare - blek dvärguv.

Nästa art vi suktade efter var gulstrupig stensparv. Pistageodlingar i Bireciks närhet var det som gällde, trodde vi. Trots ivrigt letande hittade vi inte en enda på hela dagen. Resten av dagen ägnade vi åt floden Eufrats omgivning. I wadin (ravinen) bakom ibiscentrat såg vi visselhöns, berghöns, två tornugglor i en bergshåla, några blåkråkor, svartpannad törnskata och ökenfink. I lufrummet sträckte hela tiden flockar av biätare, tillika mindre skrikörn, aftonfalk och örnvråk. Denna wadi med omgivning var en trevlig upplevelse. Området är stort och "sidowadisarna" ganska många. För att orientera sig var det bra att hålla rätt på Euftrat som hela tiden var synlig från plåtåerna ovan ravinerna.

Vid ibiscentrat träffade vi på föreståndaren som faktiskt pratade hygglig engelska. Han gick igenom större delen av en fågelbok och berättade var och vilka arter som fanns i regionen vare sig vi ville eller ej. Efter det gjorde vi något så ovanligt som att äta på restaurang mitt på dagen. Maten intogs vid Eufrats västra strand. I omgivningarna letade vi efter gulstrupig stensparv, men utan positivt resultat. Skulle vi bli utan den?

Eftermiddagen tillbringade vi öster om Birecik där målet var dvärglärka. Efter lite letande och förvecklingar med gröna byggnader och avtagsvägar hamnade vi förmodligen fel, men hittade ett flertal dvärglärkor och några visselhöns på närhåll. Anders B och Anders S fick också syn på tre överflygande gröna biätare. Resans enda flyghöna noterades, en svartbukig. Dagen avslutades på uvcafét.

Visselhöns är lättare att höra än se bland wadins stenar.

27 april

Tidigt iväg mot Halfeti cirka sex mil norr om Birecik. Mats som varit i byn förut talade sig varm om en ravin där. Vi hade nu goda förhoppningar om att få höra gulstrupiga stensparvar vid någon pistageodling längs vägen, men därav blev som vanligt intet. Vägsträckan Birecik - Halfeti var mycket trevlig och vid olika stopp sågs ökenfinkar, kalanderlärkor, vitstrupiga näktergalar, rödfalkar och östliga klippnötväckor. Vid en bergssida upptäcktes ett par finschstenskvättor som hade fått ut ungar. I området fanns gott om rastande tättingar, bland annat ett 50-tal ortolansparvar och gott om stensparvar samt svarthuvade sparvar.

Halfeti blev en liten besvikelse. Mats efterlängtrade ravin var vattenfylld efter ett dammbygge och slutningarna norr om byn var relativt fågelfattiga även om resans första gulgrå sparv sågs. Vi kom också fel när vi letade efter lärkplatån där det skall finnas asiatisk kalanderlärka. Arter som sågs var cettisångare, öslig klippnötväcka, balkanmes, gott om vissehöns och gott om rostgumpsvalor som häckade i byn. Nere vid vattnet blev det återigen mat och Efes. Summeringen av turen blev att vägen mellan Halfeti och Birecik innehöll många givande stopp, men att området runt byn var en besvikelse, delvis beroende på den vattenfyllda ravinen kanske. Alla arter som sågs i Halfeti fanns att se på andra lokaler.

Under ett stopp på hemvägen träffade vi en minst sagt hårdskådande och sympatisk engelsman. Han hade i stort sett avverkat Turkiet på en vecka, men också hunnit med en 24-timmars tur till Cypern för cypersångare. Innan veckan var slut skulle han också hinna med en lång biltur till staden Van i östligaste Turkiet för armenisk trut samt en 40 mila-trip tur och retur till Nemrut Dagı norr om Birecik för kurdstenskvätta. Denna art finns också vid Durnalik/Isikliområdet, men är fåtaligare där. Han tog inga chanser den mannen. Han tipsade oss om att vår efterlängtrade gulstrupige sparv fanns vid kyrkogården i Birecik. Målet för den sena eftermiddagen var alltså givet.

Framme vid kyrkogården letade sex par ögon intensivt efter de gula struparna som till slut hittades - God Save The Queen and thank you England! Det hade varit tungt att lämna Birecik utan den arten. På kyrkogården fanns också gott om tamarisksparvar. Natt-, purpur- och silkeshägrar kvällssträckte norrut över Eufrat när vi lämnade kyrkogården. För oss var det dags för summering av dagen.

28 april

Morgonen och förmiddagen var vigda för de vackra och fågelrika dalarna vid Durnalik och Isikli. Från Birecik är det bara cirka 90 km till området så efter en tidig avresa var vi följaktligen också tidigt på plats. Vädret var på vår sida, d.v.s. svag vind och klart om än en aning kylslaget. Vi hade blivit förtjusta i Durnalik under vår sena eftermiddag där tidigare. Morgonen gjorde ingen besviken. Vi vandrade sakta genom dalen och summerade: gulgrå sparv (15), rostsparv (10), ortolansparv (35), vitstrupig näktergal (3), sommargylling (13), mästersångare (5), östlig klippnötväcka (5), balkanmes (1), rödhuvad törnskata (2), svarthuvad sparv (allmän), balkanspett (2), örnvråk (2) och ormörn (1). Längst upp när dalen mer övergår i bergsterräng hoppades vi på kurdstenskvätta - tyvärr ingen, men gott om medelhavstenskvtör. Vi hade fått ett område i just Durnalik för kurdstenskvätta utpekad av vår hjälpsamme engelsman men inget napp alltså. Det negativa vid Durnalik var de tunga lastbilarna som med jämna mellanrum dundrade, dammande förbi upp mot ett kalkstensbrott.

Vitstrupig näktergal...

rostsparv...

kurdstenskvättan...

...och gulgrå sparv är fyra karismatiska arter vid Durnalik och Isikli.

Nu bar det iväg mot Isikli. Mats har varit här tidigare men trots det vandrade vi upp i fel dal. Målen var främst två: asiatisk kalenderlärka och den efterlängtrade kurdstenskvättan. Den ”felaktiga” dalen visade sig vacker och innehöll samma arter som i Durnalik. På vandringen uppåt upptäckte Johan en pilgrimsfalkhäckning i en brant. Dalen innehöll påfallande många medelhavstenskvättor och hoppet om en kurdstenskvättan växte. Mats påstod sig ha koll på läget trots att vi var lite fel. Enligt honom var vi på väg upp mot lärkplatån och kunde förmodligen vandra över den och ner i ”rätt” dal. Hans profetia slog in och över den vackra bergsplatån sjöng åtskilliga asiatiska kalenderlärkor. Området innehöll fina gräsängar insprängda mellan kargare, steniga marker. Mats hittade sin dal som i sin övre del visade upp trädgårdslig betesmark som tilltalade oss mycket.

Sakta började vandringen neråt och vi började motvilligt ge upp hoppet om den efterlängtrade kurdstenskvättan. Mats berättade var han sett skymten av en bortflygande kurdskvätta för 25 år sedan. Och ser man på, där satt plötsligt en vacker hane på en sten upptäckt av herr Boströms skarpa blick! Göran släpptes fri med kameran och han och skvättan började en katt och råttalek. Skvättan var så klart chanslös.

För övrigt observerades fyra finschstenskvättor, en vitstrupig näktergal, gott om ortolaner, stensparvar, rostsparvar, gulgrå sparvar samt några balkanmesar och mästersonångare. Noterbart var att alla mästersonångare vi sett hittills hade mörkt och inte ljusst öga.

Dagen led mot sitt slut och vi körde vidare de cirka 13 milen som återstod till hotellet i Osmaniye. Det hade blivit mycket vandring uppför under dagen och utan mat så middagen med Efes kändes synnerligen välförtjänt. Mats beställde in en ”Gigantische chips”, men fick ett besviket ansiktsuttryck när det bars in en GIGANTISCHE sallad stor nog att föda en hungrig ko!

29 april

Nedanför korsriddarborgen vid Toprakkale flög en vacker skatgök.

Med bara 10 km från hotellet till borgen vid Toprakkale kunde vi inte motstå att tillbringa förmiddagen där. Vi tyckte dessutom att väderbetingelserna var bättre än vid förra besöket. Dessvärre blev vi inte sannspådda. Sträcket var rätt magert med elva mindre skrikörnar som topp. Behållningen var en skrikande skatgök som höll till nedanför borgen. Den visade upp sig väldigt vackert. Vi bröt vid borgen klockan elva och begav oss mot dagens stopp vid bergsbyn Pozanti norr om Adana, en sträcka på 180 km från där vi nu befann oss.

Strax efter att vi ilat iväg öster ut på väg 400 blev vi invinkade i en poliskontroll. Konstapeln var totalt befriad från engelska. Till slut fick han fram ordet ”Problem”. Vad han försökte förklara, genom att rita, var att vår buss bara fick köra i 70 km/h och att vi hade kört i 90. Han ville se passen, men begrep ändå inte vilket land vi kom ifrån. Till slut försökte vi med Zlatan Ibrahimovic. Då sken han upp som en sol och en annan polis vaknade till. Efter att ha pratat

med varandra kom de båda uniformerade männen fram till att vår bil fick köra i 90 km/h + 10 %. Så nu blev beskedet ”No problem”. Lättade körde vi iväg mot Adana och Pozanti.

Efter att fullständigt ha tappat tempo och inställning föll vi för trycket från våra hungriga magar. Det blev ett stopp i Adana för att äta Adana-kebab. Vi blev ilurade vanligt kranvatten men maten smakade utsökt och ingen blev magsjuk skulle det visa sig. På väg mot Pozanti stannade vi till vid passet Kandil Siirt beläget på rakim 1370 (som vi nu listat ut betydde 1370 m.ö.h). I kallt och regnigt väder fick vi fina närobsar på Krüpers nötväcka. Vid passet sjöng också en trädgårdsträdskrypare. Nöjda åkte vi ner mot Pozanti och letade upp ett hotell alldeles bredvid vägen, där vi tillbringade natten.

Mats fick äntligen se sin murkrypare!

Rödpannade gulhämplingar på ängen nedanför ”murkrypar-gorgen”.

30 april

Vi vaknade upp till en dimmig morgon och gjorde oss därför ingen större brådska tillbaka till passet vid Kandil Siirt. Till vår glädje låg dimman bara nere vid Pozanti för ju närmare passet vi kom desto mer klarnade det upp. Framme vid passet var det gnistrande klart. Snart hittade vi ett tiotal par av Krüpers nötväcka som visslade på både in och utandning likt barncykeltutor. Göran hittade en häckning i en holk och blev för en gångs skull stillastående med kameran. Mellanspett (4) var en annan efterlängtd art som sågs. För övrigt noterades balkanmesar, klippsparvar med bo i enbuske, en rastande masktörnskata, en sträckande aftonfalkhane, sträckande biätare och en adult smutsgam. Högt uppe på en bergstopp sågs en flock vildsvin, hur nu i herrans namn de tagit sig upp dit.

Alla var nöjda med förmiddagen och det bar iväg ännu högre upp i bergen med målet Demirkazik. Denna lokal kanske vi hade störst förväntningar på av alla. Engelsmannen vi träffat tidigare hade misslyckats med toppförsök upp till snöhönsen dag ett på grund av dåligt väder. Vi hade två morgnar på oss att bli uppkörda på Hasans berömda traktorkärra och höll redan tummarna för lämpligt väder. Fram på sen eftermiddag nådde vi bergsbyn och begav oss genast till den berömda gorgen (kanjonen) där det, med flyt, går att se murkrypare. Mats hade misslyckats med detta under sitt förra besök. Det var därför en mycket lycklig Mats som direkt i gorgens mynning skrek ut MURKRYPARE!!!. En fågel sågs otroligt fint på bara cirka sju meters avstånd. Alla rusade dit medan fågeln sakta födosökte sig uppåt längs de

lodräta klipporna. Göran följde efter längs en sidokam med kameran osäkrad. Duellen med fågeln förlorade Göran rejält. När vår fotograf nått toppen var fågeln tillbaka i nedre delen och sågs nu osannolikt nära. Vi räknade in fyra fåglar så småningom.

I direkt anslutning mynningen på gorgen sågs rödpannade gulhämplingar (3), snöfinkar, svarta rödstjärtar (med utseende likt rasen ochruros), klippnötväckor och mängder av alpkråkor och klippsvalar. Allt detta gav oss ytterligare energi och vi bilade bort mot det alpina centrat som finns i byn. I omgivningen sågs bland annat berglärkor, klippsparvar, finschstenskvättor, bergsökenfinkar, stentrastar, isabellastenskvättor och berghöns. Mycket överraskande lyfte en mindre hackspett ur en minimal buske längs en sluttning.

Stefan, Johan och Anders B började en pulskrävande vandring uppför en ravin för att försöka se kaukasisk järnsparv. I den tunna luften höll en av oss ut till målet och fick se en kaukasisk järnsparv på nära håll.

Vi letade sedan rätt på Safak Pension och inkvarterade oss i resans trevligaste boende. Hasan och hans bror Cavit som driver pensionatet gjorde klart för oss att det var avresa på traktorkärra kl. 04.00 dagen efter. Vi skulle serveras en mindre frukost först. Det meddelades också att vädret verkade bra för uppfart men beslut skulle tas när vi vaknade. ”Stalin-tours” medlemmar, som nu gått lydnadskurs i nästan en vecka, bockade djupt och gick och la sig.

1 maj

Väckning till frukost före klockan fyra. Hasan gjorde tummen upp för vädret och vi serverades en lättare frukost bestående av kaffe och kakor. Hasan sa också att om vi var tillbaka till klockan nio skulle vi få en större frukost. Vi avböjde vänligt men bestämt eftersom vi ville tillbringa hela förmiddagen på höjdpaltån. Så, i nattens mörker antrade vi traktorkärran och en skumpig färd på cirka en timme tog sin början. När traktorn äntligen stannade på grund av snöhinder var det bara att gå till fots den sista biten fram till de spelande snöhönsen. Hasan satte hög fart och ”Stalin-tours” deltagare spreds ut som ett pärlband i den tunna luften som härskade på plattån. Snöhönsens melodiska visslingar ljöd hoppfullt längs de snöklädda bergssidorna. Till slut stannade äntligen vår vägvisare. Efter lite letande hittades flera spelande tuppar som fanns bland stenarna mellan de snöklädda sluttningarna.

Hasan lämnade oss och Göran försvann sin vana trogen på ”Kalle Ankas fotografiska expedition”. Vi andra gick vidare mot det område där kaukasiska järnsparvar och alpjärnsparvar skulle finnas. Förutsägelseerna stämde och det blev några oförglömliga timmar vid foten av de stora bergstoppar som nådde drygt 3700 m.ö.h. Stentrastar och kaukasiska järnsparvar sjöng och släpade bomaterial, kaspiska snöhöns spelade och i luften seglade klippsvalar och alpseglare. Summering vid plattån av vissa arter: kaukasisk järnsparv (5-10), alpjärnsparv (15), stentrast (10), bergsökenfink (2), vattenpiplärka (1), snöfink (50), berglärka (50), berghöna (10), alpkråka (allmän), alpkråka (allmän), alpseglare (3), klippsparv (10) och rödpannad gulhämpling (10). Vi lämnade till slut motvilligt plattån och valde den ganska lättframkomliga ravin, ner mot det alpina centrat. På vägen ner sågs en murkrypare något överraskande trots att terrängen inte innehöll branta klippväggar. Röspannade gulhämplingar (10), finschstenskvätta (2) och klippsvala (30) noterades.

Kaukasisk järnsparv uppe på platån vid Demirkazik.

Stentrast i den vackra Emlidalen.

Vi spanade av himlen efter den efterlängtade lammgamen, men till att börja med sågs bara några kungsörnar och en överflygande gåsgam. Plötsligt hojtade firma Anders & Anders till för nu kom den flygande draken glidande längs ravinen! Det var en subadult fågel som visade upp sig mycket fint en bra stund. Den sågs trycka benen i ryggen på en kungsörn flera gånger och vid ett tillfälle släppte den ett ben mot en klippa. Väldigt nöjda nådde vi så småningom bilen där två parkvakter försökte få ut diverse avgifter för vårt besök.

Murkrypare på flykt bort från Göran.

Efter ”frukost” mitt på dagen åkte vi till den vackra Emlidalen på eftermiddagen. Det gav inget nytt ,men nämnas bör att snöhöns hördes vissla även här. Sen eftermiddag vid nedre delen av gorgen i Demirkazik gav trevliga repriser som till exempel murkrypare, finschstenskvätta och rödpannad gulhämpling (många). Resans kanske bästa dag var till ända och kvällen ägnades åt trevliga samtal kring middagsbordet.

2 maj

Vi lämnade Hasans trevliga bergsby tidigt och gav oss av mot Nidge och den lilla sjön Akkaja Baraje som finns där. För att se sjön bra var man tvungen att få komma in på universitetets område hade vi läst i diverse reserapporter. Efter mycket krånglande med vakterna och en massa prat om fotboll fick vi så småningom tillträde men med en vakt i hasorna. Sjön gav, förutom en hane kopparand, inte så mycket. När vi lämnade Nidge såg vi att det kanske är bättre att närma sig sjön från södra delen då man slipper krångla med vakter. Vi gjorde åter ett stopp vid passet Kandil Siirt där bland annat Krüpers nötväcka och mellanspett återigen sågs.

Sjungande Krüpers nötväcka vid Kandil Siirt.

Större delen av järngänget tar skydd för ett annalkande regn. I detta skede är vi helt ovetande om att den turkiska säkerhetspolisen har tipsats om märklig verksamhet vid Kandil Siirt...

Sex personer som smyger omkring i bergen med kikare och kameror hade tydligen väckt någons misstankar om terrorverksamhet för plötsligt dök fem civilklädda män ur Turkiskas säkerhetstjänst upp. De höll ett långt förhör på perfekt engelska om vad vi sysslade med. Vi fick peka ut vår resrutt och de kontaktade bland annat Safak Pansion för att få vår historia verifierad. Även här hjälpte det med lite fotbollsprat - herr Ibrahimovic är alltid gångbar! Slutligen fick vi i alla fall åka vidare. Innan säkerhetstjänsten dök upp hann vi se en flock med hela 43 aftonfalkar i varierande dräkter. Även några mindre flockar sågs sträckande mot norr genom passet i det regntunga vädret. Två gåsgamar och en smutsgam trycktes också ner av tunga moln. Eftersom det också börjat åska fortsatte vi ner mot slättlandet söder om passet.

Vi var, utan att ana det, på väg mot en av resans höjdpunkter. Nere på slätten kom uppklarnade väder in söder ifrån medan regn och åska låg kvar uppe i bergen. Strax söder om byn Dörtler stannade vi för en större storkskrub. När vi spanade av lufrummet såg vi rovfåglar överallt som väjde för ovädret uppe i bergen. Inte mindre än 1500 balkanhökar räknades in. Största flocken bestod av cirka 500 individer. En flock på cirka 300 vita pelikaner drog förbi och bivråkar, stäppvråkar, ormörnar, örnvråkar, smutsgamar och gåsgamar passerade. En eleonorafalk (mörk fas) dök också upp. Ett 100-tal alpseglare och ett 10-tal rostgumpsvälar förgyllde tillvaron dessutom. Tänk om vi stannat vid passet och väntat ut regn och åska. Vilken syn om allt detta (plus allt vi säkert inte såg) valde att sträcka genom bergen vid Kandil Siirt. Några män närmade sig och med säkerhetstjänsten barska herrar i färskt minne tänkte vi "Here we go again!". Till vår förvåning bjöd de istället på ärtor från vallen intill. Det smakade jättegott och nu när vi fått ärtor drogs dagens vatten- och brödranson, trots stora protester, snabbt in.

Ett 50-tal av de cirka 1500 balkanhökar som sågs söder om byn Dörtler.

Mycket nöjda med fåglarna satte vi kurs på Tarsusdeltat vid Medelhavet. Via en spännande svajig hängbro, där Mats försökte ta livet av halva gruppen genom att sätta bron i gungning, tog vi oss till sist för fot över floden Seyhan den sista biten ut till havsstranden. Två havssulor, ett 10-tal kustlabbar och en bredstjärtad labb svepte förbi kusten. Längs floden sågs diverse hägrar och bronsibisar.

Transport till Adana för övernattnig tog sedan vid. Mats hojtade till vid en mataffär och påstod att han behövde vatten. Han kom tillbaka med famnen full av Efes-öl.

3 maj

Resans sista dag stod för dörren. Tidig väckning och transport till Demircili, cirka 20 mil väster om Adana. Vi hoppades på olivsångare och svarthakad sångare i detta område. Vi tog för ovanlighetens skull den trefiliga motorvägen eftersom vi ville nå Demircili så snabbt som möjligt innan sångaktiviteten avtagit för dagen. Det skulle visa sig att motorvägens hade ett mycket omständligt system när vi skulle betala avgift för att få åka på vilket sinkade oss en del. Vi nådde den vackra platån vid Demircili fram på förmiddagen och fick snart syn på flera svarthakade sångare, klippnötväckor, spelande turturduvor, minervaugglor, mästersonångare, balkanmesar, rostsparvar, masktörnskator och en förbiflygande eleonorafalk. Olivsångaren

lyste dock med sin frånvaro, men pulsen steg några gånger då masktörnskatornas sång påminde en hel del om olivsångarens.

Resans sista lokal blev Göksu-deltat söder om Silifke vid Medelhavet. En del fågeltorn finns och det går att åka runt hela deltat. Lokalen var en positiv överraskning, främst på den södra och östra sidan. Här var det lätt att komma nära klarvattenytorna i sjön och stora boskapshjordar höll vegetationen låg. Trots att vi besökte lokalen mitt på dagen då fågelaktiviteten brukar vara som lägst såg vi en hel del. På en sandrevel satt sju arter tärnor tillsammans (vitvingad-, skägg-, kentsk-, sand-, skrän-, fisk- och småtärna), en minnesvärd syn. Det fanns även gott om vadare, hägrar, lärkor och diverse tättingar. Fem marmoränder och ett häckande par tjockfot hittades också.

Vi var alla överens om att Turkiet är ett alldeles fantastiskt land att skåda i med mycket varierande natur, vilket i sin tur borgar för stor artrikedom. Det högt uppskruvade tempot (med fyra saltgruvehackor efter ”Stalin-tours” indelning) förläts nu av deltagarna då vi kände att vi fått uppleva alla de arter vi hoppats på. Möjligen då med undantag för olivsångare, för vilken vi trots allt, var ute i tidigaste laget.

Sporrvipor vid Göksu-deltat.